# یک اسم اعظم ای چند اسم اعظم؟

**شاگرد**: در بعضی از روایات آمده است که اسم اعظم یک اسم است، ولی هفتاد و دو حرف است.

**استاد**: تصریح به یکی ندارد. «کان حروف اسم اللّه الاعظم» ظاهرش یکی است. حروف یعنی حروف، ولی تصریح ندارد که خودش یکی است و این قدر حرف دارد. اگر شما دیدی به من بگویی.

**شاگرد**: با توجه به این مطلب یعنی یکی از آنها هفتاد و سه حرف دارد و شش تای دیگر هست؟

**استاد**: ببینی شاهدی که من میگویم، دنبال این حدیث در نقل بصائر است. حضرت علیه السلام فرمودند: «انّ اسم اللّه الاعظم علی اثنين وسبعين حرفا و انّما كان عند آصف كاتب سليمان وكان يوحى إليه حرف واحد الف أو واو»[1]. از این معلوم میشود که در متعارف این است که میگویند آصف اسم اعظم بلد بود. اگر کل آن اسم باشد که او بلد نبود. پس معلوم میشود «کل حرف» خودش اسمٌ. اسم اللّه الاعظم میتواند نوعی باشد، میتواند کلی سعی باشد. چند احتمال هست. اینکه هر حرفی از آن، اعظم است و کار از آن میآید. با این توضیح لذا نمیتواند تصریح شما باشد که اسم اعظم یکی است. این برداشت شما از عبارت حدیث است.

**شاگرد**: در این روایت که هفت تا را میگویی با این هفتاد و سه تا چطور جمع میشود؟

**استاد**: هفتاد و سه تا حروف آن اسم اعظم هستند. این میگویی خود اسم اعظمی که یکی از آن میتواند هفتاد و سه حرف باشد، خودش هفت تا است. تفاوت میکند. تعددی که شما در هفتاد و سه تا به دنبالش بودی، آن تعدد را این حدیث در خود اسم میبرد. یعنی هفت تا اسم است. ممکن است آن حدیث متکفل این باشد که یکی از آنها هفتاد و سه حرف است. اینها محتملاتی است که مطرح است.

**شاگرد**: اما تأیید نکردند؟ چون خود او گفت که هفت تا است.

**استاد**: ولی امام علیه‌السلام ساکت شدند. او هم میگوید نزد آن شخص رفتم، علی ای حال تا این اندازه هست که این هفت تا به‌عنوان مسکوت عنه محضر امام و یک نحو تقریری عرفی دارد و الّا حضرت میفرمودند که این جور نیست. مقام، مقامی بود که به او تذکر بدهند.

**شاگرد**: حضرت علیه السلام به او گفتند بگو ببینم چه چیزهایی هست.

**استاد**: میخواستند معلوم بشود که او خبر ندارد و اصل سؤال این بود که این اسماء را میدانی؟ گفت: بله، هفت تا است. گفتند: بگو. این بگو، یعنی آشکار بشود که نمیداند و اقرار بکند من برای اینکه اینها را بدانم نزد شما آمدم. نه اینکه بخواهند در کنند. ولو فرمایش شما هم خوب است. تصریح تقریری نیست. علی ای حال عدد هفت از یادداشت کردنیهای خوب است.

**و الحمدللّه ربّ‌العالمین و صلّی اللّه علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.**

---

[1]صفار قمی، بصائر الدرجات (بر اساس چاپ موسس□ اعلمی)،ج 1، ص ۲۳۰.

---

بازبینی #3
ایجاد شده 23 سپتامبر 2025 15:09:46 توسط ... .
به روزرسانی شده 4 اکتبر 2025 15:32:46 توسط ... .